

БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ – ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДРИ

Запорізький державний медичний університет

(м. Запоріжжя)

Європейський Союз Медичних Фахівців дає визначення безперервному професійному розвитку (БПР), як навчальному методу підвищення, оновлення та відновлення професійних знань лікарів. Задачею БПР є поліпшення всіх аспектів професійної медичної діяльності лікарів [5]. Реалізація програм БПР в європейських країнах заснована на принципах безперервності медичної освіти, самостійності і відповідальності лікаря за безперервне підвищення кваліфікації і спирається на системи професійного та державного регулювання якості безперервної медичної освіти та державну підтримку.

Необхідність системи БПР для України обумовлена дефіцитом кадрів, відсутністю справжньої безперервності медичної освіти (курси тільки 1 раз в 5 років), низькою мотивацією керівників медичних установ та лікарів що до підвищення кваліфікації, відсутністю у лікарів доступу до джерел інформації на робочих місцях і через систему Інтернет, та комп'ютеризації робочих місць.

Основні принципи побудови структури післядипломної професійної освіти лікарів, що дозволяють інтегрувати сучасні світові освітні технології в традиційну національну систему вищої медичної освіти передбачають збереження всіх форм післядипломної професійної освіти лікарів [4], а саме інтернатури, магістратури, клінічної ординатури, спеціалізації, використання залікових балів, широке впровадження у навчання та самоосвіти сучасних комп'ютерних технологій дистанційної освіти.

Впровадження програм БПР повинно, звичайно, проводитися згідно наказів та інструкцій МОЗ України [3]. Проте, потрібен тісний зворотній зв'язок державних структур із вузами та кафедрами, які шукають сучасні, найбільш зручні та адаптовані для нашого соціуму форми БПР. Впроваджуючи різні форми навчання «на місцях» викладачі можуть визначити ті з них, які є найбільш продуктивними у цей час та, що важливо, у цьому регіоні. Цей досвід слід використовувати для формування загальнодержавних стратегій БПР.

Метою роботи було проаналізувати роботу кафедри дитячих хвороб ФПО ЗДМУ із лікарями-слухачами курсів у світлі завдань БПР.

Об'єкт і методи дослідження. Проаналізовано роботу кафедри по вдосконаленню викладання

педіатрії на курсах тематичного удосконалення для лікарів-слухачів педіатрів.

Результати досліджень та їх обговорення. На кафедрі дитячих хвороб ФПО ЗДМУ за спеціальністю педіатрія навчаються, крім лікарів-інтернів, лікарі-слухачі курсів тематичного удосконалення (ТУ). Реалізація компетентнісного підходу до навчання педіатрів на курсах передбачає широке використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять [1,2]. Під час курсів, нами використовується комбінований метод навчання, який складається з аудиторної та позааудиторної роботи, що проводиться в очній та дистанційній формах.

З самого початку, ще на етапі формування навчальних груп, ми пропонуємо майбутнім слухачам перелік тем в рамках існуючої програми, з яких вони можуть обрати найбільш для себе цікаві та важливі. З урахуванням цього й формується тематичний план курсів ТУ.

В процесі аудиторної роботи нами використовуються різноманітні форми навчання: лекції та дискусії (у т. ч. дистанційні), ділові ігри. Під час занять проводяться розбори хворих з обговоренням конкретних питань з їх обстеження та лікування. Доповіді готують не лише викладачі кафедри, але й безпосередньо слухачі курсів. В рамках кожного курсу проводяться 2-3 круглих столи із участю тих фахівців, до яких у педіатрів є найбільша кількість практичних питань (фтизіатрів, імунологів, лікарів центру СНІД, трансфузіологів).

Особливою популярністю серед слухачів курсів користуються майстер-класи з надання невідкладної долікарської та лікарської допомоги з використанням тренажерного класу і залученням реаніматологів. Частіше за усе розглядаються питання серцево-легеневої реанімації та синкопальних станів у дітей. Ці заняття отримали такий резонанс, що викладачів кафедри неодноразово запрошували провести майстер-класи не лише для лікарів, але й для середнього та молодшого персоналу поліклінік, вчителів та співробітників загальноосвітніх шкіл Запоріжжя та області.

Велику увагу ми приділяємо позааудиторній роботі слухачів курсів. Багато з них є лікарями первинної ланки (амбулаторій та районних стаціонарів) і не мають достатнього практичного досвіду роботи у

сучасних спеціалізованих відділеннях лікарень другого-третього рівня. Тому ми, за бажанням лікаря, організуємо для нього практику на робочому місці (у відповідному відділенні багатoproфільної лікарні) як варіант самостійної позааудиторної роботи. Лікарі самостійно виконують курацію хворих, приймають участь у професорських обходах, клінічних розборах та лікарських конференціях, отримують знання з питань організації роботи відділень.

Кафедра активно впроваджує в навчальний процес сучасні комп'ютерні технології дистанційної освіти. Методика викладання з їх використанням базується на самостійному вивченні лікарем певних тем. В якості платформи для розміщення матеріалів, контролю знань та навичок, здійснення взаємодії між викладачем та слухачами ми застосовуємо платформу Moodle (модульне об'єктивно-орієнтоване середовище дистанційного навчання). На сьогодні кафедра складає 5 лекційних блоків з питань імунології, дитячої гастроентерології та здорового харчування, антибіотикотерапії, гострих респіраторних інфекцій в педіатрії. Закріплення отриманих знань відбувається шляхом розбору разом із викладачем складних клінічних випадків, у тому числі й із демонстрацією хворих, на практичних заняттях або під час відео-конференцій. На нашу думку, такий варіант БПР є надзвичайно ефективним.

Контроль знань та навичок слухачів відбувається двічі – на початку курсу (тести 2 рівня) і по його закінченню – тести 3-4 рівня за вивченими темами. Доброю традицією кафедри є проведення анонімного анкетування по закінченню курсів. Слухачів просять вказати в анкетах теми найбільш яскравих і пам'ятних лекцій і занять, побажання щодо організації навчального процесу і переліку тем для наступних курсів. Після кожного циклу проводиться засідання кафедри де викладачі аналізують анкети слухачів, обговорюють організацію та проведення навчального процесу. В результаті обговорення відбувається корекція стратегії кафедри щодо подальшого БПР лікарів-педіатрів, слухачів курсів ТУ.

Висновки. Наш досвід роботи із лікарями-слухачами курсів ТУ свідчить про наступне:

- викладання на післядипломному етапі лікарям-слухачам курсів тематичного удосконалення з педіатрії доцільно комбінувати, поєднуючи очний та дистанційний методи навчання;

- згідно результатів анкетування, дистанційне навчання з використанням сучасних комп'ютерних технологій сприймають позитивно 100% лікарів-слухачів;

- вагомою перевагою комбінованого методу навчання є можливість економії коштів (витрати на відрядження слухача, оплата сумісництва) лікувальним закладом.

Література

1. Корнеева Л. Интерактивные методы обучения / Л. Корнеева // Высшее образование в России. – 2004. – № 12. – С. 105-108.
2. Луначек В. Е. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі / В. Е. Луначек // Публічне управління: теорія та практика. 2013. – № 1 (13). – С. 155-162.
3. Наказ МОЗ України «Про затвердження Змін до Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах» від 07.07.2009 р. № 484.
4. Попов С. В. Последипломная подготовка врачей: перспективы развития / С. В. Попов // Здоровье ребенка. – 2008. – № 3 (12). – С. 125-128.
5. Bernard Mailet. Европейский союз медицинских специалистов (UEMS) / Mailet Bernard // Медицинское образование и профессиональное развитие. – 2011. – № 4. – Код доступа bernard_maye_rus. ppt.

УДК 378. 091. 212:005. 963]:616-053. 2

БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ – ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДРИ

Подліанова О. І.

Резюме. У статті розглядається досвід організації безперервного професійного розвитку лікарів-слухачів педіатрів на кафедрі дитячих хвороб ФПО ЗДМУ на прикладі курсів тематичного удосконалення лікарів-педіатрів. Наш досвід роботи із лікарями-слухачами курсів ТУ свідчить про наступне: викладання на післядипломному етапі лікарям-слухачам курсів тематичного удосконалення з педіатрії доцільно комбінувати, поєднуючи очний та дистанційний методи навчання; згідно результатів анкетування, дистанційне навчання з використанням сучасних комп'ютерних технологій сприймають позитивно 100% лікарів-слухачів; вагомою перевагою комбінованого методу навчання є можливість економії коштів (витрати на відрядження слухача, оплата сумісництва) лікувальним закладом.

Ключові слова: безперервна професійна освіта, лікарі-слухачі педіатри.

УДК 378. 091. 212:005. 963]:616-053. 2

БЕСПЕРЕРВНОЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ ВРАЙ МЕДИЦИНСКИХ СПЕЦИАЛИСТОВ – ОПЫТ РАБОТЫ КАФЕДРЫ

Подліанова Е. И.

Резюме. В статье рассматривается опыт организации непрерывного профессионального развития врачей-слушателей педиатров на кафедре детских болезней ФПО ЗДМУ на примере курсов тематического усовершенствования врачей-педиатров. Наш опыт работы с врачами-слушателями курсов ТУ

свидетельствует о следующем: преподавание на последипломном этапе врачам-слушателям курсов тематического усовершенствования из педиатрии целесообразно комбинировать, сочетая стационарный и дистанционный методы учебы; согласно результатов анкетирования, дистанционную учебу с использованием современных компьютерных технологий воспринимают положительно 100% врачей-слушателей; весомым преимуществом комбинированного метода учебы является возможность экономии средств (командировочные расходы слушателя, оплата совместительства) лечебным заведением.

Ключевые слова: непрерывное профессиональное развитие, врачи-слушатели педиатры

UDC 378. 091. 212:005. 963]:616-053. 2

Continuous Professional Development of Pediatricians – the Experience of the Department

Podlianova E. I.

Abstract. This article reviews the experience of continuous professional development of medical students-pediatricians at FPE ZSMU Department of children illnesses on the example of the thematic improvement courses for pediatricians.

The European Union of Medical Specialists gives the definition of continuous professional development (CPD) as an educational method of improving, updating and restoring of doctors' professional knowledge.

The necessity of CPD system for Ukraine is due to many factors. The implementation of CPD programs is conducted under the orders and instructions of the Ministry of Health of Ukraine. However, we need a strong feedback of state structures and departments of universities which seek for modern, adapted to our society forms of CPD. This experience should be used to create national strategies of CPD.

The aim of research. To analyze the work of the department of children illnesses, Faculty of Postgraduate Education (FPE) ZSMU, with the doctors who participate in the courses concerning the objectives of CPD.

The results and their discussion. The implementation of competence-based approach to pediatricians' training at the courses of thematic improvement at the Department provides a broad use of active and interactive forms in educational process. During the courses, the combined method of education, which consists of classroom and extracurricular work carried out in full-time and part-time departments, is used. The students, within the existing program, choose the topics of the course. During the classroom work we use various forms of training: lectures and discussions, business games; studying of patients' cases, master-classes on emergency pre-medical and medical care using the special simulator classroom. Within each course 2 or 3 round tables are conducted with the participation of different specialists (TB specialists, immunologists, doctors of AIDS medical center, transfuziologists). Extracurricular work includes the course participants' practice at the workplace and the use of modern computer technologies for distance education, including using the platform Moodle. The control of knowledge and skills of students is held twice – at the beginning and at the end of the course. The Department's good tradition is to conduct an anonymous questionnaire at the end of the courses. After each course the Department holds meetings where teachers analyze students' questionnaires, discuss the organization of the educational process, correct further strategies of the Department regarding CPD doctors- pediatricians, students of the courses.

Conclusions: the teaching at postgraduate stage of doctors -students of the courses of thematic improvement in Pediatrics is advisable to combine the full-time and the distance methods of education; according to the questionnaire results, distance education using modern computer technology is perceived positively by 100% doctors- students of the courses; a significant advantage of the combined method of education is the possibility of saving money (travel expenses for a student, salary for a person who works instead of the student of the courses) by medical institution.

Keywords: continuous professional development, medical students-pediatricians.

Стаття надійшла 25. 08. 2014 р.